

Wyjaśnienie Jukai

Czcigodny Kanzen

Skład wykonano programem [L^AT_EX 2_ε](#)
Tekst jest dostępny pod adresem mahajana.net

Na prośbę redakcji mahajana.net napisałem krótkie wyjaśnienie dotyczące Jukai (pol. dziukaj), ceremonii, która coraz częściej ma miejsce w Polsce, jednakże nie zawsze jest właściwie rozumiana. Poniższy tekst napisałem z punktu widzenia nauk i tradycji Soto Zen, ale należy zaznaczyć, że Jukai jest obecne we wszystkich tradycjach buddyzmu japońskiego. Dlatego czytelnicy powinni mieć świadomość, że mogą pojawić się również inne interpretacje, w zależności od danej tradycji.

Jukai w wolnym przekładzie oznacza przyjęcie wskazań. Oczywiście chodzi o wskazania mahajany, które są wskazaniem bodhisattwy.

Żeby dobrze zrozumieć wskazania, należy otrzymać nauki od właściwego nauczyciela. Należy również zrozumieć różne poziomy wskazania, od tzw. wskazań zwyczajnej ścieżki, przez wskazania na poziomie urzeczywistnienia śrawaki, na poziomie urzeczywistnienia bodhisattwy oraz na ostatecznym poziomie Natury Buddy. Jukai w rzeczywistości dotyczy tych wszystkich poziomów, ale jego szczególna wartość leży w naukach o Naturze Buddy.

Pierwotnie Jukai udzielano tylko w pełni wyświęconym mnichom. Później zaczęto go udzielać także osobom świeckim. Zgodnie z naukami Menzan Zuiho Zenji, w Japonii do XVII wieku, kiedy świeckie osoby otrzymywały Jukai, wówczas utrzymywały celibat, mimo iż nie były mnichami. Według Menzana w XVIII wieku celibat nie był już wymagany od świeckich uczniów.

Sama treść dziesięciu głównych wskazań otrzymywanych w czasie Jukai jest taka sama jak w *Brahmadźali Sutrze* wg kanonu mahajany. Otrzymanie Jukai, to nie jest wyłącznie kwestia samych wskazań, dotyczy dogłębnego zrozumienia ostatecznych nauk o Naturze Buddy i pojmowania wskazań Buddy właśnie z tego poziomu.

Na Jukai składają się dwie główne części. Pierwsza część to jest przekaz szaty Buddy. W przypadku świeckich osób jest to tylko symboliczna mała szata, nazywana po japońsku *rakusu*. Druga część to udzielenie wskazań, na które składa się kilka różnych części.

Pierwszą częścią jest oczyszczenie przez skruczę. Drugą jest Kandzio — abhisziaka. Trzecią — udzielenie Schronienia w Trzech Klejnotach. Czwartą jest udzielenie Trzech Czystych Wskazań Bodhisattwy. Piątą jest przyjęcie Wskazań Dziesięciu Ciężkich Zakazów. Szóstą przekaz Linii Krwi — Kechimyaku (czyt. *keczimjaku*). Siódmą — przepowiednia Stanu Buddy.

Jeśli jest wystarczająco dużo czasu, te dwie główne części Jukai mogą odbywać się przez dwa dni. Jednego dnia odbywa się ceremonia przekazania szaty, a drugiego udzielenia samych wskazań, ale dzisiaj jest to prawie niespotykana praktyka, choć zgodna z podręcznikami Soto Zen.

Pierwsza część — przekazanie szaty Buddy

W przypadku świeckich osób jest to symboliczna mała szata, nazywana po japońsku rakusu. Na rewersie rakusu jest napisane imię buddyjskie osoby, która otrzymuje rakusu, imię Dharmy nauczyciela udzielającego Jukai, data, miejsce itp., czasami kaligrafia lub modlitwa szaty Buddy. Do tego są tam pieczęcie Trzech Klejnotów i osobiste pieczęcie nauczyciela. Szata symbolizuje, że osoba świecka przyjęła Jukai — Wskazania Buddy. W tej części jest wiele elementów, a uczeń zwraca się trzykrotnie do nauczyciela w specjalnej modlitwie, używając zwrotu, który po japońsku brzmi *Bosatsu Daiszi*, co oznacza *Bodhisattwo Mahasattwo*, i robi wiele pokłonów.

Druga część — przyjęcie wskazań

Pierwszą częścią jest oczyszczenie przez skruczę. Uczeń wyraża skruczę i oczyszcza trzy karmy, to jest działania ciała, mowy i umysłu, które zostały nagromadzone w przeszłości i powodują przeszkody na drodze do Stanu Buddy.

Drugą częścią jest kandzio — abhisziaka. Po oczyszczeniu przez skruczę kapłan zen daje abhisziakę (*kandzio-sziasui*) każdej osobie przyjmującej Jukai. W czasie tego rytuału używana jest specjalna miotełka shasuishi, którą skrapia się specjalnie poświęconą wodą szczyt głowy ucznia, co powoduje fizyczny i duchowy związek z nauczycielem oraz całą duchową linią Dharmy nauczyciela, która sięga do Siakiamuniego Buddy i ostatecznie do niewyraźnej Dharmakai, z której zmanifestowała się Nirmanakaja lub też Rupakaja Buddy i cała linia nauczycieli. Pełne wyjaśnienie kandzio i shasui jest bardzo ezoteryczne i zazwyczaj znajduje się w tzw. *kirigami*, specjalnych instrukcjach i pouczeniach, które nauczyciel zen dostaje w czasie przekazu Dharmy. Są to nauki pochodzące od poprzednich pokoleń danej linii przekazu. W tym miejscu należy zaprzestać dalszego tłumaczenia, ponieważ należy ono do tzw. *kuden*, tj. ustnych wyjaśnień, a dokładnie — ustnego przekazu.

Trzecia część to udzielenie schronienia w Trzech Klejnotach. Trzy Klejnoty w tradycji Soto Zen mają trzy znaczenia i trzy formy, dlatego ich liczba jest w rzeczywistości większa przy pełnej i drobiazgowej interpretacji. Ale zawierają w sobie znaczenia

Dharmakaji i Rupakaji. Co więcej, schronienia w Trzech Klejnotach przyjmuje się aż do osiągnięcia pełnego oświecenia na poziomie Buddy i do pełnego urzeczywistnienia trzech ciał Buddy.

Czwarta część to przyjęcie Trzech Czystych Wskazań Bodhisattwy. Te są w szczególnych instrukcjach i naukach Soto Zen zawsze interpretowane jako Trzy Ciała Buddy, w sanskrycie *trikaja*. Pierwsze wskazanie dotyczy Dharmakaji, drugie wskazanie Sambhogakaji, a trzecie Nirmanakaji. Dokładne wyjaśnienie tego znajduje się m.in. w komentarzu Daiun Sogaku Harady Roshiego do *Shushogi*.

Piąta część to przyjęcie Wskazań Dziesięciu Ciężkich Zakazów. Te zakazy w postaci wskazań stanowią o tym, czy utrzymujemy drogę bodhisattwy, czy też nie. Złamanie któregoś z tych dziesięciu oznacza paradzika dla bodhisattwy — to jest klęska lub też kasacja. Unieważnienie wskazań bodhisattwy, innymi słowy utrata statusu bodhisattwy. W *Winajapitace*, zbiorze reguł dla mnichów oraz dla świeckich, mówi się, że istnieją cztery paradzika dla mnicha. Są to seks, kradzież, zabicie i kłamstwo. Te cztery powodują, że mnich przestaje być mnichem. Ale w przypadku Jukai jest aż dziesięć paradzika i oznacza to utratę bodhicitty, złamanie i utratę wskazań i ślubowań bodhisattwy.

Szóstą częścią jest przekaz Linii Krwi — Kechimyaku. Jest to dokument, w którym są spisane wszystkie imiona mistrzów, od Buddy aż do dzisiaj, w danej linii przekazu. Kechimyaku jest zamknięte w specjalną kopertę i nie wolno go otwierać ani nikomu pokazywać w otwartej formie. Na kechimyaku, na samym końcu linii nauczycieli danej linii przekazu Dharmy jest napisane buddyjskie imię osoby przyjmującej Jukai, poprzedzone imieniem nauczyciela, od którego otrzymuje się Jukai. To ważny dokument posiadający swoją moc, jest to forma rupakaji, będąca świadectwem i zawierająca moc całej linii przekazu. Należy traktować ten dokument z najwyższym szacunkiem.

Siódma część to przepowiednia Stanu Buddy. To jest kulminacja Jukai, zawierająca w sobie całe znaczenie i cel Jukai. W tej części nauczyciel recytuje modlitwę dotyczącą przyjęcia wskazań Buddy i zapewnienie o urzeczywistnieniu stanu Buddy przez ucznia, jednocześnie trzykrotnie obchodząc ucznia tak jak stupę, kłaniając się przed nim. Pełne znaczenie ostatniej części można poznać, kiedy otrzyma się przekaz Dharmy, specjalne nauki, ale ostateczne zrozumienie można osiągnąć, kiedy samemu urzeczywistni się oświecenie na poziomie Buddy.

Jukai ma najgłębsze i najistotniejsze znaczenie pośród wszystkich ceremonii i rytuałów w tradycji Soto Zen. Jukai może być udzielone wyłącznie przez nauczyciela, który posiada przekaz Dharmy i spełnia odpowiednie warunki. Zgodnie z przekazem Dogena Zenji i Keizana Zenji, Jukai to jest Prawdziwy Przekaz Wielkich Wskazań Bodhisattwy. I tak w rzeczywistości jest nazywane. To sama esencja ścieżki mahajany, jak i natury Buddy. Nie jest to wcale łatwo zrozumieć i wymaga to wielu lat praktyki.

Ważna jest właściwa motywacja przy Jukai. Jest to wielkie ślubowanie uratowania wszystkich istot, rozwinięcia miłości, współczucia i dobroci wobec wszystkich istot, cech, które są poza rozumowym pojmowaniem i które tylko w nazwie są podobne do naszych ludzkich wyższych uczuć, ale wykraczają daleko poza nie, na znacznie wyższy, niczym nie uwarunkowany poziom. Dla Dogena Zenji ta nauka dotycząca właściwej motywacji

była najważniejsza i cały czas podkreślał istotę i ważność Bodhicitty (jap. Bodaishin, co oznacza „przebudzony umysł”). Te atrybuty właściwej motywacji powinny być rozwijane, dopóki nie osiągną stanu niczym nie uwarunkowanego i stanu poza wszelkimi granicami. Z tą świadomością należy przyjmować Jukai i odnawiać regularnie przyjęte wskazania bodhisattwy.

Nieporozumienia dotyczące Jukai

W najbardziej właściwej formie przekazu Jukai powinno trwać siedem dni, choć może trwać dłużej, nawet do miesiąca. W tym czasie uczniowie otrzymują liczne nauki i wyjaśnienia co do Juaki i wszystkich nauk Dharmy z tym związanych. W ten sposób przygotowany uczeń ma pełną świadomość wszystkich aspektów Jukai oraz rozumie znaczenie przyjęcia Wielkich Wskazań Bodhisattwy. Dzisiaj często jest to prywatna ceremonia, trwająca nie dłużej niż od trzydziestu minut do dwóch godzin i często nie pozostaje już czasu i miejsca na szczegółowe nauki. Choć w Japonii może nie stanowić to problemu, w Europie trudno znaleźć osoby na tyle rozumiejące Dhamę, szczególnie mahajanę, by taki sposób udzielania Jukai był w pełni bezpieczny.

Niekiedy, z powodu ograniczeń czasowych, nauczyciele z Japonii odwiedzający Polskę udzielają Jukai w bardzo skróconej formie i na to nie można nic poradzić. Jednak znaczenie Jukai i związek z nauczycielem pozostaje taki sam jak przy pełnej, długiej wersji ceremonii.

Niektórzy ludzie w Polsce i na Zachodzie nie są świadomi, czym jest Jukai, nawet już po przyjęciu Jukai. Wielu myśli, że jest to tylko nadanie imienia buddyjskiego albo otrzymanie szaty — rakusu, lub też, że jest to przyjęcie Schronień. Oczywiście to jest prawda, w czasie Jukai otrzymujemy wszystkie te rzeczy, jednakże myślenie, że to tylko to i nic poza tym, jest poważnym błędem i nieporozumieniem. Jukai jest fundamentem urzeczywistnienia Natury Buddy i osiągnięcia trzech ciał Buddy, sanskr. *trikaja*. Nie jest to tylko nadanie imienia itp., to coś najbardziej poważnego i doniosłego na ścieżce buddyjskiej. Zarówno *kechimyaku*, jak i szczególne kandzio — abhiszieka są świadectwem, że uczniowie zostają połączeni i zjednoczeni z długą linią oświeconych istot, ale co najważniejsze, otrzymują abhisziekę — inicjację najgłębszej Natury Buddy. Dlatego niezwykle ważna jest osoba nauczyciela, który udziela Jukai, naszego związku z nim i zrozumienia natury związku z nauczycielem Jukai. Ale jest to inny, bardzo poważny temat.

Jukai jest nieważne, kiedy nauczyciel nie posiada przekazu Dharmy lub kiedy udziela go osoba nieposiadająca kwalifikacji do tego zgodnie z tradycją Soto Zen.

Zakończenie

Dla osób, które przyjęły lub chcą przyjąć Jukai ważnym tekstem po polsku są nauki „[Wskazania Bodhisattwy i zdolność do przyjęcia Wskazań Bodhisattwy](#)” napisane przez Jiun Sonja w XVIII wieku w Japonii. Choć Jiun Sonja był mistrzem japońskiej tradycji wadźrajany, to osiągnął oświecenie pod kierunkiem mistrza Soto, Daibai Zenji. Jiun Sonja posiadał rozległą wiedzę i wykształcenie w różnych tradycjach buddyzmu i szczególnie jest czczony dzisiaj przez nauczycieli zen, za swój głęboki wgląd, zrozumienie Dharmy Buddy oraz bardzo głębokie nauki. Poza tym bardzo cennym tekstem do właściwego zrozumienia Schronień, których również udziela się w czasie Jukai, są nauki tego samego mistrza, zatytułowane „[Dobrodziejstwa płynące z Trzech Skarbów](#)”.

Oczywiście podstawą w Soto Zen są nauki zawarte w tekstach samego założyciela tradycji Soto w Japonii, Dogena Zenji. W jego wielkim zbiorze nauk zatytułowanym *Shobogenzo* znajdują się także rozdziały o Jukai czy o Trzech Schronieniach. W ciągu prawie ośmiuset lat istnienia tradycji Soto Zen w Japonii powstały dziesiątki komentarzy dotyczących Jukai.